

Vergaderjaar 2009–2010

31 840

Samenvoeging van de gemeenten Breukelen, Loenen en Maarssen, en van de gemeenten Abcoude en De Ronde Venen

Nr. 8

NADER VERSLAG

Vastgesteld 4 februari 2010

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft na kennisneming van de nota van wijziging en de begeleidende brief van 18 november 2009 behoefte aan het stellen van nadere vragen. Zij heeft de eer als volgt nader verslag uit te brengen van haar bevindingen. Onder het voorbehoud dat de regering op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zal hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
2. Procedurele aspecten	2
3. Toets aan Beleidskader gemeentelijke herindeling en coalitieakkoord	3
4. Financiële aspecten	5

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Staaij (SGP), Halsema (GL), Van Beek (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Van Bochove (CDA), Gerkens (SP), Sterk (CDA), De Krom (VVD), ondervoorzitter, Leerdam (PvdA), voorzitter, Griffith (VVD), Boelhouwer (PvdA), Algra (CDA), Irrgang (SP), Brinkman (PVV), Kalma (PvdA), Schinkelshoek (CDA), Thieme (PvdD), Van der Burg (VVD), Van Raak (SP), Leijten (SP), Pechtold (D66), Bilder (CDA), Anker (CU), Heijnen (PvdA) en Laaper-ter Steege (PvdA).
Plv. leden: Van der Vlies (SGP), Azough (GL), Teeven (VVD), Joldersma (CDA), Smilde (CDA), Polderman (SP), Spiess (CDA), Aptroot (VVD), Wolbert (PvdA), Zijlstra (VVD), Vermeij (PvdA), Knops (CDA), Van Gerven (SP), De Roon (PVV), Heerts (PvdA), Çörüz (CDA), Ouwehand (PvdD), Remkes (VVD), Van Bommel (SP), De Wit (SP), Van der Ham (D66), Van Haersma Buma (CDA), Cramer (CU), Kraneveldt-van der Veen (PvdA) en Timmer (PvdA).

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het gewijzigde voorstel. Zij zijn erg ingenomen met het feit dat het voorstel, mede op hun verzoek op 14 mei 2009 is aangehouden. De herindeling was in het gebied erg omstreden. De aan het woord zijnde leden zijn verheugd met het voorstel zoals het er nu ligt. Wel plaatsen zij nog enkele kanttekeningen.

De leden van de PvdA-fractie hebben kennis genomen van de wetswijziging van de regering op de voorgenomen herindeling van Breukelen, Loenen, Abcoude en de Ronde Venen die eerder in de Kamer is aangehouden. Deze leden concluderen dat de regering bij haar onderzoek naar andere herindelingsvarianten in het Vecht en Venengebied voornamelijk heeft gezocht naar een groter bestuurlijk draagvlak. Daardoor is naar de mening van de leden van de PvdA-fractie onvoldoende aandacht besteed aan enkele inhoudelijke toetsingscriteria uit het beleidskader gemeentelijke herindelingen. Dit geeft deze leden aanleiding tot de onderstaande kritische vragen.

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het aangepaste voorstel voor gemeentelijke herindeling. Zij hebben bij behandeling van het vorige voorstel kritische kanttekeningen geplaatst bij de gevolgde procedure, het uiteindelijke voorstel en het draagvlak hiervoor bij de inwoners van de betreffende gemeenten. Tot hun vreugde heeft de regering zich deze kritiek aangetrokken en is zij opnieuw gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn en welke oplossing op meer instemming van de inwoners kan rekenen. Deze leden wensen de regering evenveel wijsheid toe bij de nog komende herindelingen.

Het nu voorliggende gewijzigde voorstel is in overeenstemming met de inbreng van deze leden tijdens de behandeling in de Tweede Kamer. Er komt een «Vechtgemeente», bestaande uit Breukelen, Loenen en Maarssen, en een «Venengemeente», bestaande uit De Ronde Venen en Abcoude. Hiermee is naar de opvatting van de aan het woord zijnde leden een belangrijke stap gezet om het draagvlak voor het voorstel fors te versterken. De leden van de SP-fractie hebben nog enkele vragen omtrent het aangepaste voorstel.

De leden van de VVD-fractie hebben met veel belangstelling kennisgenomen van de nota van wijziging en de brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij het onderhavige wetsvoorstel. Voorgesteld wordt nu, om in plaats van één nieuwe gemeente, twee nieuwe gemeenten te vormen, te weten een Vechtgemeente, bestaande uit Breukelen, Loenen en Maarssen, en een gemeente, bestaande uit Abcoude en De Ronde Venen. Reeds bij de plenaire behandeling van het oorspronkelijke wetsvoorstel hadden de leden van de VVD-fractie deze twee combinaties nadrukkelijk onder de aandacht van de regering gebracht, in verband met het ontbreken van voldoende draagvlak in het gebied. De leden van de VVD-fractie zijn de regering erkentelijk voor de gesprekken die zij de afgelopen periode met vertegenwoordigers uit het gebied heeft gevoerd. Bij hen leven nog enkele vragen.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de nota van wijziging samenvoeging van de gemeenten Breukelen, Loenen en Maarssen, en van de gemeenten Abcoude en De Ronde Venen. Zij laten aan de regering weten dat zij in de schriftelijke voorbereiding van de parlementaire behandeling op dit moment geen nadere vragen hebben.

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de nota van wijziging ten aanzien van de herindeling in Noordwest-Utrecht. Zij zijn blij dat er door het nader onderzoek meer zicht is gekomen op de wensen die in de betrokken gemeenten leven. Daaruit is ook gebleken dat de vorming van een gemeente Vecht en Venen op weinig draagvlak kan rekenen.

2. Procedurele aspecten

De leden van de CDA-fractie vragen een reactie van de regering op het feit dat een door de gemeenten zo slecht gedragen voorstel door de provincie is doorgezonden. Hoe kijkt de regering in dit kader aan tegen de verwijtende toon in de brief van het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht, waarin staat dat «... gehoopt wordt dat het rijk zich in de toekomst beperkt tot een procesmatige toets op de herindelingsvoorstellen, conform het beleidskader herindeling.»? Voorts vragen zij of er aan de wijze waarop de betrokken gemeenten na mei te werk zijn gegaan nog conclusies te verbinden zijn. Thans is er immers sprake van een herindelingsvoorstel waar alle betrokken gemeenten mee in kunnen stemmen. Wat wordt er gedaan met de bij deze herindelingen opgedane ervaring? Zijn er lessen geleerd en conclusies getrokken welke bij andere herinde-

lingsprocedures kunnen worden toegepast? Is er ook terug gekeken naar het feit dat tijdens de hoorzitting op 20 maart 2009 duidelijk werd dat drie van de vier betrokken gemeenten deze herindeling niet wilden? De leden van de CDA-fractie ontvangen graag een reactie van de regering op deze punten.

3. Toets aan Beleidskader gemeentelijke herindeling en coalitieakkoord

Duurzaamheid

De leden van de PvdA-fractie uiten twijfels over de duurzaamheid die de nu voorgenomen herindelingen hebben ten opzichte van het oorspronkelijke plan tot herindeling. Met name voor de nieuw te vormen gemeente Abcoude – De Ronde Venen vragen deze leden zich af of de nieuwe combinatie voldoende massa krijgt om ook op langere termijn voldoende bestuurskracht te ontwikkelen en een volwaardig actor te zijn in het regionaal bestuurlijk proces. Wat zijn de verwachtingen van de regering ten aanzien van de duurzaamheid van de twee voorgestelde nieuwe gemeenten en hoe verhoudt die zich tot het oorspronkelijke voorstel? Is de regering van mening dat er op deze wijze voldoende samenhang ontstaat in het Vecht en Venengebied, waardoor er voor dit karakteristieke gebied een samenhangend beleid ontwikkeld kan worden?

Interne samenhang

De leden van de PvdA-fractie willen graag een nadere toelichting op de interne samenhang van de samen te voegen gemeenten Maarssen, Breukelen en Loenen. De regering constateert zelf al dat de gemeenten een verschillend karakter hebben, maar dat de ligging aan de Vecht hen bindt. Natuurlijk onderschrijven de leden van de PvdA-fractie de mening dat een gedeelde natuurbeleving verbroederend kan werken, maar voor herindeling is meer nodig. Hoe beoordeelt de regering de interne samenhang van de gemeenten Maarssen, Breukelen en Loenen? Op welke manier werkt deze samenhang voor de burgers van die gemeenten in hun dagelijks leven, en hoe laat dit zich vergelijken met het oorspronkelijke herindelingsvoorstel?

De leden van de SGP-fractie wijzen op het feit dat Maarssen bijna twee keer zo groot is als Loenen en Breukelen samen, en bovendien een stedelijk karakter heeft. Is ook overwogen om toch te kiezen voor de variant dat Breukelen en Loenen samengaan en goed samenwerken met Maarssen? In hoeverre is er naar de mening van de regering het risico dat de interne samenhang van deze gemeente zo gering is dat er in de toekomst problemen zullen ontstaan?

Bestuurlijk draagvlak

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de gekozen herindelingsvariant niet de eerste voorkeur was van alle betrokken gemeenten. Zij vragen zich af wat voor invloed dit heeft op de huidige samenwerking om de fusies voor te bereiden. Kan de regering inzicht geven in de houding van de gemeentebesturen ten aanzien van de voorliggende variant en hoeveel betrokkenheid de besturen tonen bij de voorbereiding van een fusie?

Naar de mening van de leden van de VVD-fractie ligt er nu een voorstel dat kan rekenen op voldoende bestuurlijk draagvlak. Wel vernemen zij graag nader van de regering hoe de gemeente Abcoude nu in het proces

staat. In hoeverre is de samenvoeging van de gemeenten De Ronde Venen en Abcoude nu acceptabel voor Abcoude?

De leden van de SGP-fractie lezen over een dringend beroep dat de regering doet op de gemeente Abcoude om zich constructief op te stellen in de samenvoeging met De Ronde Venen. Kan zij de leden van de SGP-fractie inlichten wat de uitwerking is van dat dringende beroep? Heeft zij nog nadere contacten gehad met deze gemeente?

In de tweede plaats merken deze leden op de gemeente Maarssen eerst niet bij deze herindeling betrokken was. Kan de regering toelichten welke veranderingen er hebben plaatsgevonden dat deze gemeente nu wel meedoet? Betreft dit alleen het verzoek van de regering of was er reeds belangstelling voor deze variant? Deze leden ontvangen hierop graag een reactie van de regering.

Maatschappelijk draagvlak

De leden van de SP-fractie merken op dat de regering de betrokken gemeentebesturen opdracht heeft gegeven de inwoners te betrekken bij de besluitvorming. Dit is volgens de regering adequaat gebeurd. Kan zij aangeven hoe bewoners betrokken zijn bij dit proces, en hoe het draagvlak onder de inwoners voor het uiteindelijke besluit bij de verschillende gemeenten gemeten is?

Voor de herindeling van de gemeenten Breukelen, Loenen en Maarssen is ruim voldoende draagvlak. Voor de herindeling Abcoude, de Ronde Venen is beperkt draagvlak. Aldus de regering in haar toelichtende brief. Waarop baseert zij deze conclusie? Hoe weet de regering hoe dit onder de inwoners leeft, anders dan dat dit de uiteindelijke meningen van de verschillende gemeenteraden zijn? Deze leden ontvangen graag een toelichting op deze punten.

Regionale samenhang en evenwicht

De leden van de PvdA-fractie vragen aandacht voor de regionale samenhang van de voorgenomen herindelingen. Zij constateren dat de gemeente Maarssen direct grenst aan de stad Utrecht en deelneemt aan het Bestuur regio Utrecht (BRU). Omdat deze leden waarde hechten aan de mogelijkheden van Utrecht om zich te blijven ontwikkelen in goede harmonie met haar buurgemeenten, hechten zij ook sterk aan een goede bestuurlijke samenwerking. Daarom vragen deze leden wat de effecten van de voorgenomen herindelingen zijn op de ontwikkelingsmogelijkheden van de stad. Zij constateren dat de nieuwe gemeente Breukelen–Loenen–Maarssen opnieuw zal beslissen over haar lidmaatschap van het BRU. Dit mag de correcte wijze zijn, maar deze leden willen graag van de regering horen wat de houding van deze gemeenten is tegenover dit lidmaatschap.

Ook ontvangen deze leden graag een overzicht van de huidige samenwerkingsverbanden waaraan de betrokken gemeenten deelnemen en de visie die er bestaat op de toekomstige deelname aan deze verbanden.

De leden van de VVD-fractie willen de regering graag de volgende vraag voorleggen. Is er, in het kader van de onlangs gevoerde gesprekken, ook overleg met de gemeente Woerden geweest, als het gaat om de toekomst van de kern Kockengen? Is de toekomst van dit gebied betrokken in de onlangs gevoerde gesprekken?

4. Financiële aspecten

Tijdens de plenaire behandeling in mei 2009 in de Kamer heeft de SP-fractie zich zorgen gemaakt over de financiële positie van De Ronde Venen ten opzichte van Abcoude. De Ronde Venen mag er niet financieel op achteruit gaan. Dat is een van de redenen waarom veel mensen wantrouwend tegenover een herindeling met Abcoude staan. De regering spreekt in haar toelichtende brief echter van een bovengemiddelde financiële positie van de nieuw te vormen gemeente. Waarop baseert zij deze conclusie? Is er een oplossing gevonden voor het verschil van financiële slagkracht tussen beide gemeenten? Hoe luidt deze oplossing? De leden van de SP-fractie ontvangen hierover graag nadere informatie.

De voorzitter van de commissie,
Leerdam

Adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx